

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kertész Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Auth Mária jogtanácsos által képviselt Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Központi Hivatala alperes ellen illetékügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Baranya Megyei Bíróságon 7.K.20.186/2007. számon indított és ugyanezen bíróság 2007. március 28-án kelt 7.K.20.186/2007/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes részéről 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon megtartott - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 7.K.20.186/2007/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes elhunyt férje után egy lakás és két pécsi illetőségű gazdasági épület és udvar megnevezésű ingatlan özvegyi haszonélvezeti jogát örökölte.

Az eljáró elsőfokú illetékkiszabási hatóság fizetési meghagyásával a felperest 123.750 Ft öröklési illeték megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezése folytán az elsőfokú hatóság határozatát akként módosította, hogy a fizetendő illetéket 26.400 Ft-ra mérsékelte, mivel megállapította, hogy korábban a haszonélvezeti jog után fizetendő illetéket helytelen módon számította. A módosított határozatát az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 72. § /4/ bekezdésére alapította.

Az elsőfokú módosított határozat ellen a felperes ismételt fellebbezett és kérte az illeték 20.127 Ft-ra történő leszállítását.

Az alperes, mint másodfokú hatóság az elsőfokú módosított határozatot helybenhagyta. Megállapította, hogy az Itv. 13. § /2/

bekezdése alapján az elsőfokú hatóság a fizetendő illetéket helyesen állapította meg.

A felperes keresetében e határozat megváltoztatását kérte. Továbbra is az volt az álláspontja, hogy a fizetendő illeték helyes összege 20.127 Ft.

A felperes arra hivatkozott, hogy az Itv. 13. § /1/ bekezdése alapján az örökség tiszta értéke a megszerzett vagyon forgalmi értéke, levonva a hagyatéki teher összegét, ezt a számítási módot alkalmazni kell a haszonélvezeti jogok szerzés esetében is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és fenntartotta a határozatában foglaltakat.

A Baranya Megyei Bíróság 7.K.20.186/2007/5. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, a haszonélvezeti jog vagyonértékű jog, amely az illetékkiszabás szempontjából önálló és elválik a tulajdonjogtól, erre utal az Itv. 15. §-a is. Ezért a haszonélvező (használatra jogosult) nem a forgalmi érték után fizeti az illetéket, hanem a jog számított értéke után, a rokonsági foknak megfelelően az ingatlan jellege alapján meghatározott kulcs szerint. Ebből következik, hogy az Itv. nem ad lehetőséget arra, hogy a felperes által hivatkozott hagyatéki terhet a vagyonértékű jog értékéből levonják.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalára utasítását.

Továbbra is az volt az álláspontja, hogy az öröklési illeték összegét 20.127 Ft-ra kell leszállítani, továbbá sérelmezte, hogy az igazgatási eljárásban feleslegesen felmerült költségek visszatérítéséről a bíróság elmulasztott rendelkezni.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróságnak abban az elvi jelentőségű jogkérdésben kellett döntenie, hogy a haszonélvezeti jog öröklése esetén a fizetendő illeték kiszámításánál a Ptk. 677. § /1/ bekezdés a) pontja szerinti hagyatéki tartozás figyelembe vehető-e vagy sem.

A Ptk. 677. § /1/ bekezdés a) pontja értelmében az örökhagyó illő eltemetésének költsége hagyatéki tartozásnak minősül. A Ptk. 679. § /1/ és /3/ bekezdése szerinti szabályozásból következően, ha az örökhagyó túlélő házastársa törvényes öröklés jogcímén özvegyi haszonélvezeti jogot örököl, a hagyatéki tartozásokat (így az

örökhagyó eltemetésének költségeit is) az állagörökösök kötelesek viselni. (BH-1980/213. számú jogeset)

A Ptk. 615. §-a szerint a túlélő házastársat haszonélvezeti jog (özvegyi jog) illeti meg az örökhagyó mindazon vagyonán, amit nem örököl. Az Itv. a házastárs által örökölt özvegyi jogot a más személyek javára juttatott vagyonértékű joggal azonos illetékjogi megítélésben részesíti, kivéve az özvegynak a lakástulajdonon örökölt haszonélvezeti jogát. Erre az esetre az Itv. 16. § /1/ bekezdés e) pontja értelmében illetékmentességet biztosít. Az öröklési és az ajándékozási illetéket egy-egy örökös, illetőleg megajándékozott által megszerzett vagyon terhekkel csökkentett (tisztá értéke után) - a vagyont juttató és a szerzők közötti rokoni kapcsolat szerint differenciáltan - lineális kulcstáblázat alkalmazásával - kell megállapítani. Az Itv. meghatározza az öröklésnél, ajándékozásnál figyelembe vehető terheket, és azok levonásának módját is (Itv.12-14. §).

Amikor a hagyatéki vagyonnak más személy örökli a tulajdonjogát és más a haszonélvezetét, a vagyon értéke megoszlik az állagörökös és a vagyoni értékű jog örököse között. A tulajdont szerző esetében a vagyon forgalmi értékét csökkenteni kell a haszonélvezeti jog számított értékével, az esetleges egyéb terhekkel és a különbség alapulvételével jár az öröklési illeték (Itv. 15. §).

A haszonélvező (használatra jogosult) nem a forgalmi érték után fizeti az illetéket, hanem a jog számított értéke után a rokonsági foknak megfelelően az ingatlan jellege alapján meghatározott kulcs szerint.

Az Itv. 72. §-a ugyanis úgy rendelkezik, hogy a vagyoni értékű jogok egy évi értékéül az ezzel terhelt dolog - terhekkel nem csökkentett - forgalmi értékének 1/20-ad részét kell tekinteni. Az Itv. 15. és 72. §-a szerinti szabályozásból következően tehát az Itv. nem ad lehetőséget a felperes által hivatkozott temetési költség, hagyatéki teher levonására.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt ítéletében arra, hogy a közigazgatási eljárás során felmerült költségek viseléséről a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 71. § /1/ bekezdése alapján a hatóságnak végzést kellett kibocsátani. A végzés elleni bírósági felülvizsgálatot külön nemperes eljárásban folytatja le a bíróság és hoz róla döntést. Így jelen peres eljárás tárgyát ez a kérdés nem képezhette.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte felülvizsgálati perköltség fizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § /1/ bekezdése valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján köteles megfizetni.

Budapest, 2008. december 5.

Dr. Madarász Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Danziger Éva sk. előadó bíró, Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró